

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

FORTUNA

TIDSKRIFT FÖR SKÖNLITTERATUR.

(Bland 20,000 abonnenter fördelas gratispremier till värde af 34,450 Kronor.)

EXPEDITION:

Skolgatan N:o 19, Göteborg.

UTGIFVARE OCH FÖRLÄGGARE:

ALB. OLSON,
Göteborg.

PRENUMERATIONSPRIS:

för år 4,50, postarev. inber.

Dubbelgångaren

eller

Kapten La Chenaye.

(Öfversättning).

I.

Sankt Hermansmessan.

I början af sjuttonde århundradet, under »den gode kung Henriks» regering, intog staden Paris blott ungefär sjattedelen af den arealvidd, den nu har, och kanske vida mer än i omfång afvek hufvudstaden i utseende från den, som nu visas för åskådaren. De fyrahundratretton gator, hvilka på den tiden utgjorde Paris' distrikt, erbjödo visserligen om dagen den lifliga, brokiga anblick, som är så egendomlig för en jättestor handels medelpunkt, för lyxens, intelligensens och konstens brännpunkt, samlingsplatsen för ett af de mest olikartade elementer sammansatt samhälle. Men under natten herrskade på dessa samma gator tystnad, mörker och ensamhet; ty år 1605, den tidpunkt, då vår berättelse börjar, lemnade upplysningen af staden Paris ännu mycket öfrigt att önska.

En under året 1524 utkommen kungörelse hade visserligen föreskrifvit stadens innevärdare att från klockan nio hvarje afton uthänga en brinnande lykta från första våningen af sina hus; och sednare förordnades, att i hvarje gathörn samt på de längsta gatorna, afven i midten af desamma, tjärpytsar skulle brinna. Men detta åt husvärdarnes godtycke hemställda upplysningsmedel strandade mot den allmänna oviljan för allt nytt i allmänhet och nya pålagor i synnerhet. Bor-

garena hjälpte sig heldre, så godt de kunde, fram på sina dunkla gator, än att de på egen bekostnad skulle hafva sört för upplysningen.

Till denna olägenhet, som redan i och för sig sjelf tillräckligt försvårade hvarje nattlig vandring på parisergatorna, sällade sig den fullkomliga bristen på alla lagliga åtgärder; i fråga om renlighets- och sundhetspolis. De flesta gator voro blott på ena sidan stenlagda och torgen voro det alldeles icke. Man stötte derfore, nästan vid hvarje steg, på illa luktande kloaker, eller hopar af afskräden af alla slag, med hvilka man, utan tillhjälp af en lanterna, ovilkorligen måste råka i kollision. Men så hade ock, å andra sidan, en sådan lykta det kinkiga med sig, att de spetsbofvar, hvaraf staden hvimlade, blott alltför lätt lockades deraf.

Ingenting var således naturligare, än att parisarne, så snart dagens sista strålar hade slocknat, högst ogerna vågade sig ut på gatorna. Till följd af en polisförordning måste till och med de offentliga theatrarne om vintern hafva slutat sina föreställningar till klockan fem eftermiddagen.

Men på aftonen den 13 Mars 1605 passerade dock tvänne ryttare, trotsande de nämnda farorna, den ännu icke fulländade chausséen vid Pont-Neuf. Efter dem följde, på behörigt afstånd, äfvenledes till häst, en trupp af tolf man, som i militärisk ordning redo två och två i ledet.

Klockan hade nyligen slagit åtta; aftonklockans sista ljud hade förklingat och mörker herrskade öfverallt.

Bron var, från den ena ändan till den andra, fullkomligt öde, och på den hårdt hopfrusna marken hördes endast hofslagen af de nattliga ryttarnes hästar; ty de på närmare eller fjernare afstånd lurande gaturänarne och ficktjufvarne ansågo det för säkrast att gömma sig undan vid annalkandet af en sådan imponant styrka, som

den lilla ryttartruppen framställde, och göra sin närvaro så omärklig som möjligt.

Den första af de båda främsta ryttarne, nämligen den, som höll sig till höger, bar en till hälften borgerlig, till hälften militärisk dräkt, som ganska väl motsvarade hans manliga ansigtsbildning och imposanta hållning. Redan hunnen öfver femtio år, hade han dock bibehållit en vida lägre ålders både raskhet och smidighet. — Hans jacka och benkläder voro af svart sammet. Han bar höga ridstöflar af hjortläder, broderade med svart silke, en rund krage af buffelhud och derutanpå en nedviken spetskrage; en dräkt, som väl öfverensstämde med hans resliga kroppsbyggnad. Öfver venstra höften var det breda hvita skärpet sammanknutet, och en svart hatt, garnerad med en bred silfvergalon, skuggade hans panna jämte det gråsprängda håret, medan gyllene sporrar och ett tungt slagsvärd med väl arbetadt stålfäste fulländade den allvarsamma dräkten.

Hans yngre kamrat var klädd med vida större beräkning på yttre prydlighet, och tydde genast på en kavaljer, som gerna hyllade modets lagar. Han hade mycket åtsittande benkläder af karmosinrött sammet, rikt prydda med guldsnören och en alldeles likadan jacka utanpå den guldbroderade sidenskjortan med nedviken krage. En kort kappa af parfymerad pelsverk var värdslost kastad öfver hans skuldror; hufvudet betäcktes af en låg, bredskyggig filthatt, och mjuka stöflar, som i talrika veck smögo sig omkring fotknölnarna, omgäfvade hans aristokratiska, fint formade fötter. Tyget i gördeln, som uppbar hans präktigt arbetade svärd, försvann bokstafligen under broderiet, hvarmed det var öfverlastadt.

Hela gestalten, hela uppträdandet hos den unge adelsmannen — ty blott en sådan vågade bära en dräkt, sådan som den ofvanbeskrifna — hade ett förnämt behag, liksom hans anletsdrag buro prägel af en energisk, själfull skönhet. Han red en präktig spansk hingst, hvit som snö, hvars eldighet knappt stod att tygla. Hans kamrats bruna ridhäst syntes vara af tysk race.

Ryttarne, som utgjorde de båda herrarnas eskort, buro polisbevakningsmanskapets uniform, nämligen den afdelning deraf, som stod omedelbarligen under befäl af öfverdomaren i Paris.

I det ögonblick då de båda kavaljererna hunno till bryggans utbyggnad syntes de inbegripna i ett lifligt samtal.

— Således — sade den yngre, dyrbart klädde herrn, — är det ännu alltid fråga om den der kapten La Chenaye, min bästa herr prevot?

— Ja, herr grefve, — svarade den andre.

— Ja, men vet ni, att den der fördömde röfvaren just tyckes göra narr af edra garden och af hela rikets gensd'armeri?

— Den karlen äger i sanning en ovanlig slughet.

— Och en hvarje pröfning vuxen tapperhet.

— Är väl tapperhet här det rätta ordet, herr grefve?

— Ventre-saint-gris! som vår gode konung säger! Genom hvilket annat ord låter den djerfhet och energi uttrycka sig, som denne dämon, La Chenaye, vid alla tillfällen ådagalägger? Han är så tapper, som någonsin en man kan vara... det låter väl icke bestrida sig.

— Jag är icke af er mening, grefve Bernac, — svarade den äldre mannen. — Hvad ni här kallar tapperhet är i mina ögon ingenting annat än mordlust, förstörings- och plundringsdrift.

— Vår olikhet i meningar härrör af våra olika lefnadsförhållanden, — anmärkte grefven; — jag är framförallt krigsman och ni, min förträfflige herr d'Aumont, är, såsom öfverdomare i vår goda stad Paris, öfverhufvudet för lagskipningen och polisförvaltningen. Edra tjenstemän, som för er städse framställa den kriminalistiska sidan af tingen, hafva vant er vid att betrakta allt från den sämsta sidan.

— En tapper man, herr grefve, förnedrar sig icke till ett lönnmord.

— Och hvem säger, att La Chenaye har mördat?

— Jag! Jag kan försäkra att...

— Tillåt mig, — afbröt honom den unge kavaljeren, — ni kan endast försäkra, hvad edra polisdirektörer berättat er.

— Tror ni då, att de bedraga mig?

— Visst icke; men de kunna lätteligen bedraga sig sjelfva.

— I det här nu ifrågavarande fallet har jag i egen person ledt undersökningen.

— Jaså. Det handlar således om ett verkligt brott?

— Om ett afskyvärdt, af La Chenaye sjelf begånget lönnmord, herr grefve.

— Gud bevars! Det måste ni berätta mig, min bästa herr prevot. De närmare omständigheterna af ett sådant fall tänker jag måste vara tusan så intressanta.

Just nu hade de båda förnämna ryttarne och deras åtfölje hunnit till södra ändan af bron, som i motsats till den rymliga mynningen, hvilken gatan Dauphiné i våra dagar erbjuder, då stötte till en massa af tätt sammanträngda gårdsbyggnader och trädgårdsmurar, tillhörande klostret St. Denis. För att komma till förstaden St. Germain, måste man gå längs utmed Augustinerquaien, och denna väg var det också, som herrarna Bernac och d'Aumont togo.

— För ungefär fjorton dagar sedan, min bästa grefve, — så började öfverdomaren i Paris att på sin unga väns uppmaning berätta, — råkade två adelsmän, båda af god familj, hvilkas namn jag dock tillsvidare måste förtiga, för någon obetydlighets skuld i tvist med hvarandra. Redan trenne gånger hade de varit redo, att med svärdet afgöra denna tvist, men alla gångerna blefvo de — af omständigheter som här skulle vara för vidlyftiga att omförmåla — hindrade i sitt förhåvande. Den ene af dem, hvars hat sannolikt otåligast längtade efter hämnd, beslöt, för att så

mycket säkrare och hastigare vinna den, att ingå öfverenskommelse med kapten La Chenaye.

— Hur tusan bar han sig då åt? — frågade den unge kavaljeren lifligt. — Som det tycks, så träffar man då efter behag den der karlen, som ni aldrig lyckats att finna.

— Hvilket medel den der adelsmannen betjnade sig af, för att vinna sitt ändamål, är mig obekant, — svarade öfverdomaren. — Nog af, att han måtte hafva talat med La Chenaye, ty han afslöt med honom den öfverenskommelsen, att denne skulle befria honom från hans vederdeloman.

— Och ni är säker, att La Chenaye gick in derpå?

— Fakta bevisa det. Kaptenen förpligtade sig att inom kort tid fullgöra kontraktet och rådde adelsmannen, af hvilken han betingat sig en viss betydande summa, att begifva sig bort från hufvudstaden, för att från sig afvända hvarje misstanka, medan La Chenaye tog alltsammans på sig.

— Nå? ... Och sedan?

— Sedan skred La Chenaye till verket. Han förstod att noga göra sig underrättad om den mannens hnsväsende, släktförhållanden vänskapsförbindelser och dagliga vanor, hvars förderf han hade svurit.

— Se, se, herr prevot, — afbröt honom grefven skrattande. — Som det tycks, så har den karlen en vida bättre organiserad polis i sin sold, än den som står *er* till buds.

— Han visste, — fortfor d'Aumont, utan att synas gifva akt på stickorden, — att systemen till den ifrågavarande adelsmannen bodde i närheten af hôtel de Nevers, hvilket vi snart skola rida förbi, och att hennes bror hvarje söndag plögade spisa aftonmåltid hos henne.

— I hvarje hänseende en högst intelligent skurk! — anmärkte grefve Bernac, i det han med ridspöet straffade sin häst, som hade gjort ett felsteg. — Fortfar, jag ber. Det der intresserar mig i högsta grad.

— Nå, för att gå vidare, så spisade adelsmannen åter den påföljande söndagsaftonen hos sin syster. Natten inbröt och han väntade på vagnen, som skulle föra honom hem. Ekipaget dröjde och klockan slog redan tio.

— Hu! — sade grefven, — nu begynner dramat. Hvad hade blifvit af kusken? Der ligger intrigens knut, tänker jag.

— Och ni bedrar er icke deri. La Chenaye hade gjort bekantskap med den unge herrns betjent och utan särdeles stor möda lockat denne in på ett aflägsset värdshus vid Seine-stranden, der han berusade honom, aftog honom hans livré och slutligen kastade honom i Seinen.

— Första mordet! — räknade grefven.

— Nu begaf mördaren sig till adelsmannens hôtel, der kusken, orolig öfver sin kamrats uteblifvande, stod och funderade, om han skulle fara utan honom, eller icke. La Chenaye presenterar sig som en vän till betjenten, hvilken, som han påstår, ligger hemma hos honom i ett tillstånd

af förfärlig rusighet, hvarföre denne, som visste, att herrn vid den här tiden skulle hemtas, ansett det bäst att påtaga sig sin väns livré och företräda hans ställe, endast för att frälsa honom från stränga förebråelser, de der möjligen också kunde bli handgripliga. Kusken var dermed tillfreds, dock med det förbehåll, att han skulle få tala om alltsammans för husbonden. — Sälunda står La Chenaye på kuskbocken och ... Men, hvad fattas er häst, bästa grefve? — föll öfverdomaren sig sjelf i talet, då den hvite gångaren gjorde ett sidosprång, som om han hade skyggat för något, eller blifvit af sin herre häftigt sporrad.

— Ingenting, alldeles ingenting, — sade grefven, i det han lugnade sin häst; — det låg bara en hög sopor på vägen. Men förtälj vidare. Ni sade, att La Chenaye hade förnedrat sig ända derhän att ikläda sig en lakejs skopnad ... det der tyckes mig icke öfverensstamma med den mannens väsende, för så vidt jag har hört honom om talas. Ni sade således ...

— Rena sanningen, bästa grefve. Jag tycker det ej bör förundra er, ty sådana menniskor äro i stånd till allt. Vagnen rullar således bort och kommer efter några få ögonblick till det föresatta målet, just då egaren, trött att vänta, belutat gå till fots hem och redan hade tagit ett steg utom porten. Kusken får knappast tid att säga några ord, förrän hans herre, påskyndad af den främmande betjentens starka arm, redan är inne i vagnen. Hästarna börja springa. Vid vägen äro La Chenayes banditer posterade och ...

— Sapperment! nu börjar det bli rysligt. Vidare!

— Vid hörnet till en liten gränd stannar vagnen. Herrn hör ett doft skri, ser i mörkret någonting liknande en svart massa ligga på marken, eller hör egentligen dess tunga fall; dock — allt är genast förbi och vagnen rullar vidare, ja, den har nu åter så hastigt satt sig i rörelse, att adelsmannen tror sig hafva drömt hvad som nyss passerat. Emellertid var dramats andra akt utspelas. Det der som herrn hade sett störta till marken hade varit hans kusk, hvilken banditerna hade ryckt ned från kuskbocken, inman han ens hann att besinna hvad med honom föregick. I ett nu var han släpad till en falldörr och nedstörtad, sedan man dock i hans mun hade stoppat en kafvel, som gjorde hvarje ljud omöjligt. En af banditerna hade med pilens hastighet intagit hans plats.

— Men, för fan i våld, af hvem har ni alla dessa kostbara detaljer, min bästa herre? — frågade grefven.

— Af kusken sjelf, — blef svaret. — Det vittnet lär ni väl icke kunna vilja jäfva?

— Visst icke. Och hvad blef nu af herrn?

— Jo, hästarne drogo nu med långsamma steg vagnen fram till utbyggnaden af Pont-Neuf, just den, från hvilken vi nu komma, då plötsligt en blottad klinga blänker vid vagnsdörren. Hjelp, George! ... Hitåt, Louis! ropar den unge herrn, som tror sina tjenare vara i närheten; dock snart

blir han varse, att det just är från sjelfva platsen, der han befinner sig, som angreppet utgår, och att han är offret för en nedrig mordanläggning. Mordet är fullbordadt. La Chenaye har förtjent sin lön.

— Tusan hakar! — ropade grefven, — er kapten La Chenaye förstår gripa saken riktigt an. Åtminstone må ni medgifva att han icke alltid stjal och att han som en kavaljer håller ord och lofen.

— Nå, grefve de Bernac, — sade polis-överdomaren, utan att besvara skämtet, — ämnar ni ännu omgifva den der banditen med en nimbus af ridderligt ädelmod?... Hvad tänker ni nu?

— Jag tänker, min förträfflige vän, att den der adelsmannen, som, i stället att med svärdet i hand skaffa sig upprättelse, köpte en mördares dolk och bragte sin egen person i säkerhet, är en yida uslare skurk och tusen gånger föraktligare än hans verktyg. Jag tänker, att om någondera af dem har förtjent stegel och hjul och att dö för bötelns hand, så är det den förnäma krukans, som ställer ett försåt för sin fiende, icke den djerfve röfvaren, som blott utöfvar sitt handverk.

— Ni kan just icke ha så orätt, grefve. Men tillstå dock, jag ber, att om verktyget icke existerade, så skulle man ju icke kunna betjena sig deraf.

— På det sättet, herr prevot, skulle också jernet vara straffbarare än den arm som för vapnet.

— Men jag begriper icke, herr grefve... ni försvarar ju La Chenaye på alla sätt.

— Alldeles icke. Men ni torde beskylla honom orättvist, ty ingenting bevisar, att han har begått mordet.

— Två soldater af vaken kände igen honom.

— Då han dödade adelsmannen?

— Nej, några minuter derefter, på Pont-Neuf.

— Och arresterade honom icke?

— Han kom undan dem.

— De hade således hans signalement?

— Utan tvifvel; det hade jag gifvit dem.

— Ni? — ropade den unge mannen, i det han höll in sin häst så häftigt, att den snafvade med alla fyra fötterna.

— Nå, men hvem annars? — frågade polis-överdomaren. — Hvad är väl det att förundra sig öfver?

— Jo, det förundrar mig i högsta grad, min bästa vän. Hur kan man afgifva en trogen personlig beskrifning på en menniska, som man aldrig sett för sina ögon?

— Ni bedrar er. Jag har sett honom med mina egna ögon.

— Guds död? — ropade grefven, tuggande på sina mustascher, som om han våldsamt velat kväfva ett skratt. — Och hur ser han då ut, den der fruktansvärde röfvaren? Åt mig, er vän och förtrogne, kan ni väl meddela det, vore det ock endast för att varna mig för honom, eller ock för att gifva mig tillfälle till en god gerning, i fall jag en vacker dag skulle kunna arresteras honom.

— Er nyfikenhet, bästa grefve, kan så mycket lättare tillfredsställas, som det ifrågavarande sig-

nalementet redan är utspriddt öfver hela provinsen Ile de France. La Chenaye är en man af er ålder, ungefär... af lika växt med er... lika lång och starkt byggd, som ni och...

— Aj, för tusan! afbröt honom åhöraren harmsen.

— Blif då icke ond, herr grefve, — inföll öfverdomaren leende och i en lugnande ton; — dermed är också likheten slut.

— Det vill jag utbedja mig.

— La Chenay, — fortfor d'Aumont, — bär sitt långa svarta hår flygande omkring axlarna, samt det täta långa skägget oputsadt. Hans kostym är, både vinter och sommar, benkläder och jacka af svart sammet och derutanpå en scharlakansröd kappa. Han rider vanligtvis på en brandröd häst med hvitt hufvud, mycket mager och eländig, men som dock skall vara utrustad med de herrligaste egenskaper.

— Fy hvilken afskyvärd bild! — ropade Bernac med äckel. — Och ni är viss på, att detta signalement liknar kapten La Chenaye?

— Jag sade er ju, att jag sjelf har satt upp det.

— Då är deremot ingenting att invända. Dock, säg mig, måste det icke vara en temligen lätt sak, att med ett så noggrannt signalement kunna fånga kanaljen?

— Det är just hvad jag hoppas, och det innan kort.

— Ännu en fråga. Huru länge är det sedan den begicks, den der gräsliga mordgerningen, hvarom ni talar?

— Sex dagar. Det var den sjunde Mars.

— Var det natten mellan den sjetten och sjunde, eller mellan den sjunde och åttonde, som mordet föröfvades?

— Mellan den sjunde och åttonde.

— Är ni riktigt säker på det?

— Ja, det är jag. Sade jag er icke att jag sjelf har förhört kusken? — Dessutom bekräftas hans utsago af kriminalkommissariens rapport, han har sjelf upptecknat händelsen.

— Jaså, — svarade grefven lakoniskt.

De hade nu hunnit Rue Saint-André och redo fram emot Bucy-porten. Natten hade blifvit allt mörkare och med hvarje steg stötte hästarna på föremål, som kommo dem att snafva. Till ryttarnes öron trängde ett förvirradt larm, liknande de skrålande rösterna af ett talrikt, lustigt sällskap. Emellanåt blandade sig också deruti liffiga röster af en annan karakter, jemte tonerna af musikalska instrumenter samt trumpeter och trummor.

Detta aflägsna buller kom från den trakten, der Sankt Herrnsmessan plägade hållas; ty enligt ett gammalt privilegium fick denna marknad hvarje afton hållas öppen till klockan elfva.

Vår ryttartrupp rörde sig ditåt, sannolikt i ändamål, att begifva sig till den berömda messan som Rue Saint-André hade att erbjuda.

Då de hade tillryggalagt ungefär två tredjedelar af gatan, höll grefve de Bernac plötsligt in sin häst vid ett litet lågt hus, hvares väl tillslutna

fönsterluckor tycktes utvisa, att de som bebodde det voro borta, eller och försänkta i djup sömn.

— Hvad gör ni der, herr grefve? — frågade öfverdomaren förvånad.

— Jag håller här, som ni ser; — svarade den unge herrn leende.

— Hvarför?

— För att få tala med det här husets innevånare, om ni ej har någonting deremot.

— Vill ni kanske slippa mitt sällskap?

— Ahnej.

— Eller göra ett besök vid den här timman?

— Ingalunda.

— Ursäkta, herr grefve, då begriper jag icke . . .

— Ni skall straxt begripa, herr prevot.

Grefven hade helt flinkt hoppat af sin häst och kastat tyglarne åt en af folket. Med förvåning betraktade öfverdomaren sin unge vän.

Denne vände sig nu till honom och frågade med ett lätt spe i sitt uttryck:

— Således var det om natten mellan den sjunde och åttonde Mars, ungefär vid den här timman, som det ifrågavarande mordet begicks?

— Ja, visst, — svarade polisdomaren, mer och mer nyfiken.

— Och kaptan La Chenaye vill ni uteslutande beskylla för den gerningen?

— Utan tvifvel, bästa herr grefve. Men jag kan ej utgrunda, hvarför . . .

— Jag återigen frågar efter det, — inföll den unge mannen. — Haf blott litet tålmod, så skall ni straxt få veta.

Grefve de Bernac närmade sig nu till det hus, utanför hvilket han stannat, fattade tag i portklappen, som var af jern, och lät den tungt nedfalla. Sedan väntade han.

Efter några minuter öppnades ett fönster i första våningen och ett karlhufvud tittade ut.

— Ver da! — frågade en välklingande röst.

— Jag, — svarade grefven.

— Hvad är det för en jag? — återtog rösten från fönstret.

— Så, känner ni icke igen mig, min gode Bernard?

— Ack, herr grefve de Bernac! — lät det deruppe, med ett uttryck af glad beredvillighet. — Hvad befaller Hans nåd?

— Kom ner, käre mästare, och öppna porten; jag har något att tala med er.

I samma ögonblick blef fönstret skyndsamt tillslutet och tunga steg i trappan hördes från det inre af huset. Straxt derpå öppnades porten och en man af fyratio eller femtio år, med ett godmodigt ansigt och en klädsel, hvars vårdslöshet vittnade om en ur sömnen uppväckt människas brådska, visade sig på tröskeln. I ena handen höll han en lykta, hvars ljus knappt humnit tända sig, med den andra sammanhöll han nattrocken öfver sitt bröst.

— Här är jag, min bästa, nådiga herre, — sade han, — beredd till allt hvad jag kan göra för att tjena Hans nåd.

— Hvad betyder detta, herr grefve? — frågade öfverdomaren, icke utan en viss otålighet.

— Det betyder, min bästa prevot, att jag vill vara er behjelpig vid ert förehafvande.

— Hvilket förehafvande?

— För tusan, vid arresterandet af kaptan La Chenaye, hvilket ni i natt väl ämnar försöka.

— Hvem har sagt er det? — frågade i missnöjd ton och med sänkt röst öfverdomaren d'Aumont.

— Ingen, min bästa vän, men den saken är lätt att gissa sig till. Hvi skulle ni eljest rycka er från spel och sång, från en bullrande lustbarhet, för att begifva er till gräl och slagsmål? När ni derefter besluter er till att klockan nio på aftonen uppsöka den då mest besökta delen af Paris, just då fylleriet och tumultet har nått sin högsta spets, så gör ni detta våld på er smak och edra vanor af ingen annan orsak, än af intresse för ert höga kall och i hopp att göra en god fångst. Det der är fullkomligen tydligt, det måste ni medgifva. Nu är ju namnet La Chenaye beständigt på edra läppar, om hvilken annan kunde det eljest bli fråga? — Säg, har jag icke gissat rätt?

Herr d'Aumont tycktes besinna sig några ögonblick.

— Min bästa grefve, — sade han, er skarp-sinnighet har ingalunda fört er vilse. Jag begifver mig verkligen till Sänkt Herrmansmessan, i den förhoppning — ja — jag vågar säga med den säkra öfvertygelsen, att nu kunna åstadkomma banditens arrestering.

— Och i och för detta ändamål vill jag skaffa er några värdefulla underrättelser.

— Ni, herr grefve? . . . Och hvad för underrättelser?

— Ni skall få dem ur den här mannens mun.

— Känner då han kaptan La Chenaye? — frågade öfverdomaren lifligt, i det han såg på mästern Bernard, som orörlig, afvaktande den unga herrns befallning, stod kvar på sin tröskel.

— Ja, han har blott för några få dagar sedan sett och talat med honom.

— Nå, men, det är ju en riktig lycka hvad ni nu förkunnar mig, — sade polis-öfverdomaren ytterst glad. — Jag vet samnerligen icke, hur jag skall tacka er, bästa grefve. Mannen måste genast förhöras.

— Tillåter ni, — inföll grefve Bernac, fattande herr d'Aumonts häst vid tygeln, — att jag får fråga honom? . . . Han torde då hafva lättare för att svara ordentligt. Låt mig hållas, så skall jag nog få honom i språk; jag känner hans sätt och fasoner.

— Gör det, — svarade d'Aumont, — jag förlitar mig på er.

Grefve de Bernac vände sig nu åter till mästern Bernard, hvilken svärligen hade kunnat uppfatta något af de båda herrarnes dialog.

— Bernard! — började han nu, i hög och befallande ton, — du skall noga och utan dröjsmål besvara mina frågor.

— Ja, nådig herre.

— Hur länge har du bott här i huset.

— Endast i fyra dagar. Jag flyttade hit från Amiens i Picardie.

— När lemnade du den provinsen?

— Den åttonde i denna månad, tidigt på morgonen.

— Hvarför lemnade du din hemort och kom till Paris?

— Nå, men det är ju nådig herrn väl bekant.

— Det må vara! Låtsä emellertid, som om jag icke visste ett ord derom och berättas alltsammans för den här herrn.

— Det är snart gjordt, nådig herre, — svarade Bernard. — Jag fyller just i dag femtio år. De första trettio åren af min lefnad tillbragte jag, som ni vet, nådig herre, på grefve de Bernacs, min herres och er herr fars egendom. En bättre husbonde har aldrig funnits. Ni vet det bäst, unge grefve. Då var det, som olyckan kom öfver ert hus. Ni var ännu alltför ung för att minnas det och endast ett underverk bevarade ert lif. Efter herr grefvens och fru grefvinnans död och medan man ansåg äfven er för död, förvaltades godsen af en elak, hårdhertad intendent. Mig anklagade han orättvist för alla slags dåliga handlingar; jag blef bortkörd och nedsatte mig, med hustru och barn, på en egendom i grannskapet. Jag arbetade oförtrutet såsom jordbrukare, lyckades, genom Guds nåd, att försörja min familj och betalade redligt mina utlagor, både till min nye herre och till kungen. Ännu för blott ett år sedan hade jag min hustru i lifvet, jemte mina tre barn, allesammans friska och sunda, samt redan i stånd att hjälpa mig vid arbetet. Då kommo sjukdom och olycka öfver oss. Först dog min hustru, sedan dogo en efter annan mina tre söner och jag stod allena. Dock, icke nog dermed, hagel och oväder förstörde min gröda — jag var alldeles ruinerad. Hvad jag ännu egde kvar, kom i godsherrns händer, emedan jag nu icke mer förmådde betala mina utskylder. Då kommo först kronans uppbördsmän; mina böner och tårar rörde dem icke; de jagade mig, såsom jägaren i skogen jagar villebrådet. Allt hvad jag egde blef borttaget och försäldt, men det uppgick icke ens till hälften af min skuld. Nu hotade man mig med fängelse... Det var för sex dagar sedan.

— Således den sjunde Mars? — frågade grefven.

— Ja, — bekräftade Bernard. — Då natten inbröt, satt jag ensam och försänkt i djupaste förtviflan inom mina fyra nakna väggar. Följande morgon skulle jag föras i fängelse; det visste jag och såg intet medel att undgå denna olycka. Då fick jag den tanken att taga lifvet af mig och för den tackar jag Gud. Klockan slog elfva... mina förberedelser voro gjorda... de bestodo af en stark spik i väggen och ett stadigt hamprep. Då hördes utanföre hofslagen af en galopperande häst.

— Detta skedde således natten mellan den sjunde och åttonde? — inföll grefven.

— Ja, nådig grefve. O, den natten förgäter jag aldrig i min lefnad. Det klappade helt plöts-

ligt på min dörr. Jag trodde först, att det var rättvisans tjenare och vågade icke öppna. Då gaf det gamla låset vika för tryckningen af en stark hand och en man inträdde i rummet, från hufvud till fot klädd i svart sammet. Öfver hans axlar hängde en lång röd kappa.

— I svart sammet och med en röd kappa! — upprepade öfverdomaren och trädde ovilkorligt några steg närmare.

— Ja, min herre, — svarade Bernard. — Jag ser honom ännu för mina ögon, lika tydligt som jag ser er stå framför mig. Hans hufvud var obetäckt, och långt svart hår nedhängde öfver hans skuldror. Ett tätt, svart, oredigt skägg dolde nedre delen af hans ansigte; men glansen af hans brinnande blick förmådde jag icke uthärda.

— Otroligt! — mumlade herr d'Aumont. — Nå vidare!

— Främlingen trädde närmare och kastade, med stark silfverklang, en tung börs för mina fötter. Här äro två hundra livres, sade han. Det är dubbelt så mycket, som du behöfver till betalning af dina utlagor. Din egendom är redan gången i andras händer och du har här ej längre något hem. Tag detta pergamentstycke och begif dig genast till Paris; fråga dig der fram, efter den adress, som står här skrifven, och du skall finna tak öfver hufvudet. Då, när jag helt mekaniskt hade gripit efter pergamentsrullen, vände han sig om och gick tillbaka till trösklen, utanför hvilken stod, obunden och likväl orörlig, den häst, på hvilken han hade ridit.

— Och kom ni att se på den hästen, min gode vän? — frågade öfverdomaren lifigt.

— Ja bevars, nådig herre. Det var ock sannerligen ett ganska märkvärdigt djur. Rödrun var han, med hvitt hufvud, och så mager, så eländig, så han tycktes med möda kunna stå på benen. Men då den främmande svängde sig upp på honom var han med ens alldeles förvandlad, så stolt och eldig, såg han ut. Jag hade, ännu helt bestört och halfkokig af glädje, följt efter herrn och bad honom säga mig sitt namn, så att jag måtte kunna välsigna honom i mina böner.

— Mitt namn är förbannadt, kära vän!

— svarade han då. — Jag är kaptan La Chenaye.

— Dermed drog han åt sig tygeln och var borta. Hästen flög framåt, som om den ej varit densamme.

— Och sedan? — frågade grefven, medan polis-öfverdomaren stod försänkt i en tankfull tystnad.

— Sedan? ... Jo, så snart dagen inbröt, gick jag till staden och betalade mina kronoutskylder. Straxt derpå begaf jag mig å väg till Paris, dit jag på aftonen anlände. Adressen, som stod skrifven på pergamentet, visade mig till detta hus. Jag fann här en man, som, utan att yttra ett ord, lemnade mig nyckeln och straxt derpå aflägsnade sig. Sedan... det vill säga under fem dagar, har jag icke sett en enda lefvande menniska, förutom min gode, nådige unge grefve, som jag råkade i går och för hvilken jag berättade min underliga historia.

Den unge kavaljeren vände sig, full af väntan, som det syntes, till öfverdomaren; men denne stod ännu försänkt i djupa tankar och behöfde synbarligen både inre och yttre ansträngning, innan det lyckades honom att kunna skingra molnen, som be-
täckte hans panna.

— Och ni allena såg den der La Chenaye?
— frågade han ändtligen, vänd till berättaren.

— Nej, nådig herre; tre andra sågo honom afven och kunna aflägga vittnesbörd derom.

— Hvad var det för folk?

— Den ene är sergeant vid säkerhetspolisen i Picardie. På sin rind omkring ringmuren såg han den främmande rida förbi, just då han kom ifrån min bostad. Han sade mig det om morgonen, då jag vid tullporten omtalade mitt äfventyr.

— Och de andra?

— En borgare i Amiens och en kronouppbördsman i provinsen, hvilka båda återkommo från ett slott i närheten, dit de haft ett ärende, men kommit att fördröja sig i skogen. De hade mött ryt-
taren i den röda kappan. Först voro de mycket rädda för honom; men då de sågo, att han icke ville göra dem något ondt, togo de mod till sig och frågade honom efter rätta vägen, den han vänligt visade dem. Detta sade de mig, då jag för dem förklarade, huru det blifvit mig möjligt att betala mina utskylder.

— Klockan elfva på aftonen var det ju, som han var hos er, sade ni? — yttrade greve de Bernac.

— Elfva, ja ... så var det, Hans nåd.

— Inträffade icke mordet på Pont-Neuf också precis klockan elfva, herr prevot?

— Visserligen, — svarade öfverdomaren.

— Mycken tack, mästern Bernard, — sade nu den unge kavaljeren med en vänlig nick till landtmannen. — Ni kan nu få gå upp igen, jag har ingenting mer att fråga er. God natt! ... jag önskar er en glad framtid.

Mästern Bernard bugade sig djupt och drog sig tillbaka in i sitt hus, medan greven åter fattade tygeln på sin häst och med behaglig ledighet svängde sig upp i sadeln.

— Nå, min käre prevot, hvad menar ni nu? började han, sedan de båda satt sig i rörelse. Kan en och samma man, på en och samma natt, en och samma timma, då han af fyra vittnen varit sedd i Amiens, tillika hafva på trettio mils afstånd derifrån begått ett mord?

— På hvad sätt har ni blifvit bekant med den der Bernard? — sade polisdomaren, i stället att svara.

— Det sade han ju sjelf. Han är uppfödd på en af min fars egendomar och kände mig, då jag var ett litet barn.

— I sanning, — återtog domaren, — var det icke just densamme, som så ifrigt talade till er förmån, då ni inför parlamentet reklamerade er familjs namn, titel och egendomar, dem ni, genom att som barn hafva blifvit bortröfvad, i så många år hade gått miste om?

— Så var det, herr prevot. Bernard höll innerligt af min far. Mig hade han hundrade gånger sett leka utanför hans hydda; och ännu samma natt, som mina föräldrar dogo, då endast ett under och er tapperhet räddade mig, var han vid min sida, då banditerna öfverföll slottet. Han igenkände mig genast, sedan domen var fälld.

— Det är sannt; jag erinrar mig det fullkomligt.

— Och jag, — försäkrade greven, — går i borgen för, att Bernard är en ärlig karl, på hvars vittnesmål man kan lita.

— Visst, visst! ... så mycket mer, som det finns tre andra vittnen.

— Således, min bäste prevot, hvad tänker ni nu?

— Jag tänker, herr greve, att den här saken är hemlighetsfullare och mera invecklad än ni någonsin kan ana.

— Och åter försjönk herr d'Aumont i ett haf af djupa betraktelser, deri hans unge följeslagare ej syntes vilja störa honom. Greven hvisslade en ny dansmelodi och hans hand lekte med vecken på hans rikt broderade kappa.

Alltmera tydligt hördes nu det förvirrade sorlet från messplatsen; men plötsligt öfverljudadetsamma af ett sig närmande, åsklikt buller. Redan efter några få minuter kunde man urskilja, att det härrörde af en i starkaste traf framskyndande häst.

Nästän i samma ögonblick lyste, vid hörnet af gatan St. André, ett rödaktigt sken. Det var en fackla i handen på ryttaren, hvilken styrde sitt häftiga lopp, under hastig vändning direkte mot den lilla truppen, i spetsen för hviken våra tvenne bekanta redo.

— Halt! Ver da! — ropade sergeanten, som kommenderade eskorten, hastigt stängande vägen för ryttaren.

— Staffet från öfverdomstolen i Rouen! — rapporterade den framsprängande.

— Låt honom komma, Richard! — befallte öfverdomaren.

Sergeanten gaf rum och kuriren satt skyndsamt af.

— En depesch från hans nåd, — anmälde han förvånadfullt, i det han åt polis-öfverdomaren framlemnade en med rouenska vapnet förseglad skrifvelse. — Jag fann icke nådig herrn i Chatelet och då jag visste, att saken brådskade, red jag efter hit, utan att alls sitta af.

— Deri gjorde ni rätt, — sade öfverdomaren, i det han skyndsamt bröt den erhållna skrifvelsen och vinkade åt kuriren att hålla sin fackla litet högre.

Han öfverfor med sina blickar det uppvikta pergamentet. Plötsligt utstötte han ett doft rop af öfverraskning och for upp, så häftigt, att hans häst blef skrämnd och gjorde ett språng åt sidan.

— Hvad är det? — frågade greve de Bernac med lifligt intresse.

— En alldeles otrolig underrättelse, — svarade d'Aumont.

— Vore det indiscret att anhålla om meddelandet deraf.

Polis-överdomaren vinkade åt kuriren att aflägsna sig och böjde sig sedan tätt intill grefven, hviskande:

— Det handlar åter om La Chenaye. Minsann, antager icke den historien de mest fantastiska konturer. Det är så, att man skulle kunna tro på trolleri.

— Hur så? — frågade Bernac.

— Får jag säga er något i förtroende.

— Jag hör, bästa vän.

— Så vet då, att det af La Chenaye organiserade bandet åtnöjer sig ej längre med att hafva hufvudstaden till skådeplats för sina bragder; det utbreder sig, likt ett väl slingradt nät, genom provinserna Anjou, Brétagne och Normandie.

— Icke möjligt! Men det der är ju riktigt en väl organiserad armé, som kommenderas af er rövvarhöfding. Han förtjänade verkligen att vara general.

— Skratta icke. Den der organisationen af rövveri i stort har någonting fruktansvärdt med sig och hvarje överdomare i provinsen har nu ingen ifrigare sträfvan, än att kunna bekämpa den. Vet ni hvad den der depeschen från Rouen underrettar mig om?

— Huru skulle jag veta det?

— Jo, överdomaren derstädes tillskrifver mig, att natten mellan den sjunde och åttonde innevarande Mars månad, femtio man af hans folk, det vill säga af hans bevakningsmanskaf, hade i skogen nära Morsemont stött på La Chenayes band, kommenderadt af *honom sjelf*, samt att polissoldaterna hade, efter ett hårdnackadt motstånd, blifvit drifna på flykten.

— Åh, kors! Den banditen tycks vara allestädes närvarande.

— Jag ber er, herr grefve, att ni ej måtte skämta, utan heldre låta mig höra er allvarliga mening.

— Nå, min bästa herr prevot, efter min mening är motståndaren till den vid Pont-Neuf mördade en usel, föraktfull mes, som köpte en vanlig lömmördares arm, och denne mördare utförde den illbragd, hvilken orättvist har blifvit skrifven på La Chenayes räkning. Som det synes, så tjenar hans illaberyktade namn till en täckmantel för alla våldsbragder, som för närvarande utöfvas i Paris, och edra soldater irrade sig troligen, eller blefvo med afsigt narrade af mördarne, som sökte att välta sitt brott på främmande skuldror. Om jag får råda er, så låter ni genast arrestera den usle anstiftaren af det anlagda försåtet och det derpå följande mordet, och låter på honom använda både den lilla och stora tortyren, tills han bekänner.

— Tyst, Bernac! ... det går icke an ... det duger alls icke ... — svarade polisöverdomaren lifligt.

— Aha! den ifrågavarande adelsmannen är således af en mycket hög, mäktig familj?

Herr d'Aumont svarade med en stum nickning.

— Och hans namn?

— Det vågar jag icke nämna för er; nej, sannerligen icke, vid all den vänskap jag hyser för er.

Grefven skrattade högt.

— Skall jag säga er det der namnet, som ni ej vågar uttala? — frågade han, böjande sig långt utom sadeln, för att komma d'Aumont närmare.

— Känner ni honom? — frågade han förskräckt.

— Ja, visst. Det är hertig de Mercoeur, öfverallt bekant för sin feghet och grymhet.

Herr d'Aumont hade blifvit alldeles blek.

— Hur har ni kunnat genomtränga denna hemlighet? — frågade han, ytterst upprörd. — Jag trodde mig ensam känna sanningen af detta förhållande.

— Hvad gör det till saken, om jag känner det, eller huru jag fått veta det, blott jag icke gör något missbruk deraf? Dock här äro vi redan vid porten till messplatsen.

Verkligen hade icke det brusande bullret och skriket ökat sig, i samma mån som de båda adelsmännen kommo närmare, och ett ångande sken framför dem utvisade stället för den berömda marknaden, som de ämnade besöka.

— Min bästa prevot, — yttrade nu grefve de Bernac, i det han höll in sin häst, här skilja sig våra vägar. Ni ämnar, som jag förmodar, rida vidare i era polisaffärer, och mig väntar hos Jonas ett antal unga vänner till ett spelparti. Att vi åter skola stöta tillsammans här i hvimlet är icke sannolikt; vill ni derföre, inman vi skiljas, tillåta mig en fråga, alldeles i ert eget intresse?

— Fråga, fråga, ni, min bästa herr grefve, — svarade överdomaren vänligt. — Ni vet väl, att om jag ock stundom tillåter mig att tadla ert något lättsinniga lefnadssätt och gerna skulle vilja föra er på en solidare väg, så hyser jag i alla fall mycken aktning för ert stora förstånd, och er personlighet inger mig ett stort förtroende. Således — fråga hvad och hur mycket ni behagar.

— Valan! ni begaf er, så mycket vet jag, till Sankt Herrmansmessan, i afsigt att kunna åstadkomma kapten La Chenayes arrestering.

— Visserligen.

— Hyser ni ännu alltid samma afsigt?

— Ännu alltid; och nu mer än någonsin.

— Äfven efter allt hvad ni sjelf har hört? ... Efter den berättelse ni nyss inhändigat från Rouen?

— Ja, visst. Under allt detta ligger en hemlighet, som det är min pligt att uppdaga.

Forts.

Breflåda.

Obs. Ingen Förskottsbetalning!